

FÁTIMA LUZ EPAZ

Sanktuarium Matki Boskiej Różańcowej
w Fatimie

Dyrektor: Ks. Carlos Cabecinhas

Kwartalnik

Rok 17

66

Czas łaski i miłosierdzia: dziękczynienie
ze życie w Bogu

Fatima to bezpieczne miejsce i jest wiele powodów, aby odwiedzić Sanktuarium

/ Ks. Carlos Cabecinhas

Świat dotknęła pandemia i wszyscy uczymy się z nią żyć. Ta sytuacja zmieniła nasze życie i ma ogromny wpływ na ludzkie zachowania. Po miesiącach ograniczonej obecności wiernych, w Sanktuarium Fatimskim obserwujemy teraz stopniowy powrót pielgrzymów.

Ponieważ bezpieczeństwo pątników, a także naszych pracowników, jest dla Sanktuarium najważniejsze, podjęliśmy wszelkie niezbędne środki ostrożności, mające na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się koronawirusa. W Fatimie jest bezpiecznie! Dlatego zapraszamy pielgrzymów do Sanktuarium, które jest miejscem modlitwy i intensywnego przeżywania wiary, miejscem świętowania pośród braci i siostr, a przez to silnego odczuwania wspólnoty Kościoła, miejscem adoracji oraz sprawowania sakramentu pokuty i pojednania. Aby zapewnić wiernym bezpieczeństwo i spokój, zdecydowaliśmy, że wszystkie nabożeństwa odbywać się będą na otwartych przestrzeniach lub w przestronnych pomieszczeniach; grupy zagraniczne nadal mogą rezerwować inne, bardziej kameralne miejsca celebracji.

Zapraszamy pielgrzymów do nawiedzania bazyliki Matki Boskiej Różańcowej z Fatimy i do modlitwy przy grobach Świętych Franciszka i Hiacenty Marto oraz sługi Bożej Łucji od Jezusa.

W tym roku obchodzimy stulecie powstania figury Matki Boskiej Fatimskiej, czczonej w Kaplicy Objawień. Sanktuarium zastosowało wszelkie procedury sanitarne, aby pielgrzymi mogli bezpiecznie zwiedzać, poświęconą tej rocznicy, wystawę czasową zatytułowaną „Odziana w biel”; ekspozycję można oglądać w podziemiach bazyliki Trójcy Przenajświętszej. Dla zwiedzających przygotowano folder informacyjny w kilku językach. Takie same zalecenia epidemiologiczne dotyczą wystawy stałej „Fatima Światło i Pokój”, prezentującej dary i wota ofiarowane Matce Boskiej Fatimskiej oraz cenną koronę figury z Kaplicy Objawień.

Pielgrzymów, pragnących lepiej poznać duchowość i życie rodzinne widzjących z Fatimy oraz rzeczywistość, w jakiej dorastały te dzieci, zachęcamy do odwiedzania domów pastuszków w wiosce Aljustrel. Jednym z najsilniejszych fatimskich doświadczeń duchowych jest droga krzyżowa, wiodąca tak zwaną „Drogą Pastuszków” do Kalwarii Węgierskiej i kaplicy św. Stefana. Na tym szlaku pątnicy mogą także modlić się w miejscu objawienia z sierpnia 1917 r. oraz objawień Anioła (1916).

Fatima to bezpieczne miejsce i jest wiele powodów, aby odwiedzić Sanktuarium! Czekamy na was wszystkich.

Sanktuarium zaprasza pielgrzymów do powrotu do Cova da Iria przy zachowaniu norm sanitarnych

Od 30 maja w Sanktuarium przywrócono nabożeństwa z udziałem wiernych – rektor powitał pierwszych pielgrzymów, którzy „dopełniają i nadają sens istnieniu Fatimy” / Carmo Rodeia

Po ponad dwóch miesiącach w Sanktuarium Fatimskim przywrócono wspólnotowe nabożeństwa – pierwszą Mszę św., w której uczestniczyli wierni odprawiono o 7.30 w bazylice Trójcy Przenajświętszej

Rektor Sanktuarium Fatimskiego zachęcał pielgrzymów, aby stopniowo powracali do Cova da Iria i – z ufnością, bez lęku – uczestniczyli w nabożeństwach. „Ufni i bezpieczni powracamy do sprawowania wspólnotowych nabożeństw; z naszej strony dokładamy wszelkich starań, aby przybywający do Fatimy pielgrzymi czuli się tu bezpiecznie. Mamy świadomość ciężkiej na nas odpowiedzialności i robimy wszystko, aby zachować odpowiednie warunki sanitarne”, mówił ksiądz Carlos Cabecinhas 30 maja podczas pierwszej (po dwóch miesiącach przerwy) Mszy św., odprawionej z udziałem pielgrzymów.

„To nie jest nadmierna troska; to jest troska o zdrowie tych, którzy tu pielgrzymują; nie chcemy, aby przybywający do Fatimy pątnicy widzieli w Sanktuarium zagrożenie dla swojego zdrowia”, wyjaśniał rektor i podkreślał, że „jest to kwestia odpowiedzialności, która odnosi się do wszystkich dziedzin życia i religia nie jest tu wyjątkiem”.

„Podjęliśmy cały szereg środków, aby zapewnić bezpieczeństwo; nie ze strachu, tylko z rozsądku, który wiąże się z odpowiedzialnością. Sanktuarium odnosi się z najwyższą wrażliwością, do tego, co jest dla pielgrzymów największym dobrem, a – w tym wypadku – jest to zdrowie”, podkreślał ks. Cabecinhas.

Od 30 maja Sanktuarium realizuje letni program nabożeństw, w którym codziennie, od poniedziałku do niedzieli, odprawiane jest siedem Mszy św. w bazylice Trójcy Przenajświętszej. Wyjątek stanowią: Msza św. o 13.30, która od poniedziałku do piątku jest odprawiana w Kaplicy Objawień oraz Eucharystia o 11.00 sprawowana w soboty i niedziele na Placu Modlitwy. Każdego

dnia w programie jest też pięć modlitw różańcowych w Kaplicy Objawień.

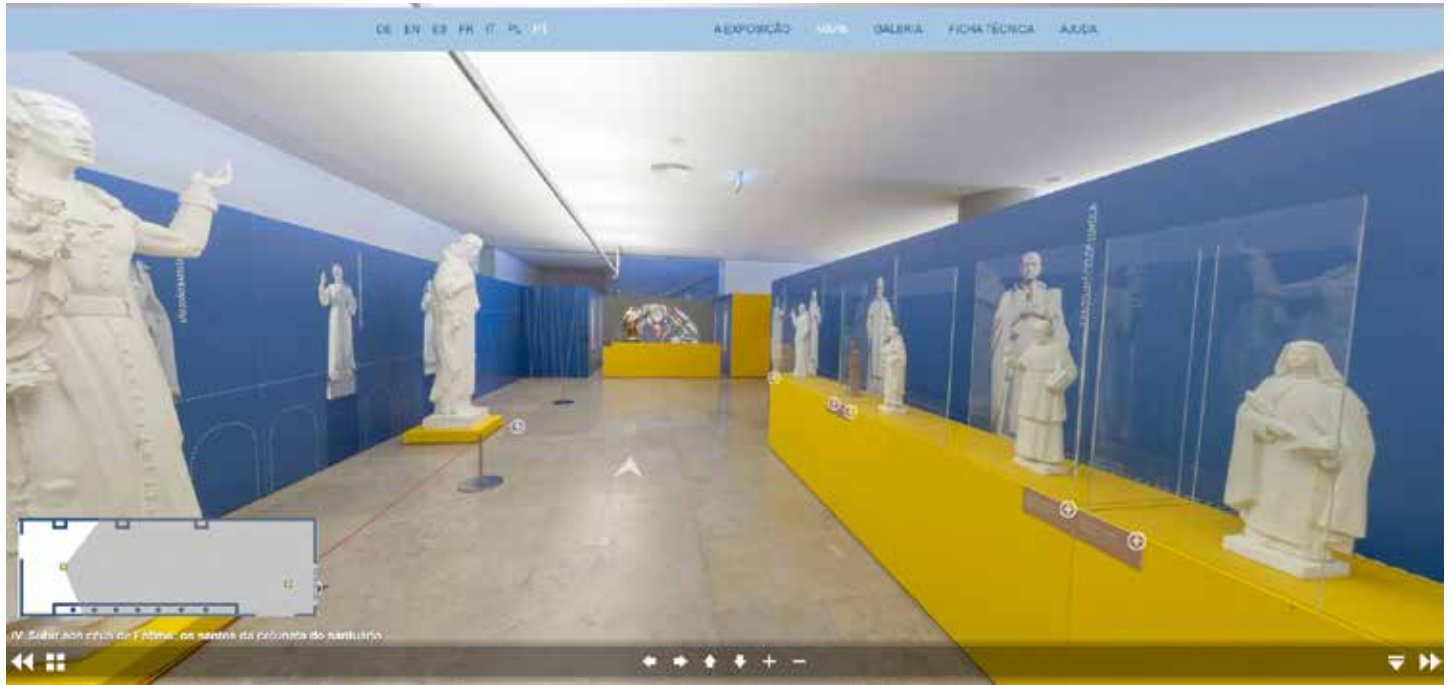
W okresie stopniowego wychodzenia z izolacji, Sanktuarium nakazuje stosowanie się do zasad bezpieczeństwa sanitarnego, takich jak: używanie maseczek w zamkniętych pomieszczeniach, w tym także podczas nabożeństw w bazylice Trójcy Przenajświętszej i w Kaplicy Objawień oraz stosowanie płynów dezynfekcyjnych (które są dostępne przy wejściach do różnych miejsc). Ponadto wprowadzono oznaczenia dotyczące kierunków przemieszczania się w miejscach celebracji (z wyraźnymi oznakowanymi, odrębnymi strefami wejścia i wyjścia). Tablice informacyjne i ekipy współpracowników Sanktuarium informują o procedurach, do których powinni stosować się pielgrzymi i osoby odwiedzające Fatimę. Na Placu Modlitwy emitowane są również komunikaty dźwiękowe przypominające o normach bezpieczeństwa epidemiologicznego.

„Kapłanom celebrującym na placu fatimskim rozproszenie wiernych uczestniczących w zgromadzeniu może się wydawać dziwne, ale zdziwienie nie jest teraz odczuciem istotnym w porównaniu z poczuciem odpowiedzialności”, zakończył rektor.

W pierwszym dniu, w którym pielgrzymi powrócili na nabożeństwa w Fatimie, Sanktuarium w Cova da Iria uczestniczyło w modlitewnym zjednoczeniu z papieżem Franciszkiem podczas prowadzonej przez Ojca Świętego w Rzymie modlitwy różańcowej. Papieski różaniec odmawiano w intencji bezpośrednich i pośrednich ofiar pandemii, jak również rodzin i osób, które z powodu wykonywanego zawodu znalazły się na pierwszej linii zaangażowania w obronę ludzkiego życia.

Sanktuarium Fatimskie udostępniło wirtualne zwiedzanie wystaw czasowych

Informacje i objaśnienia ekspozycji są dostępne w siedmiu oficjalnych językach Sanktuarium / Cátia Filipe

Już 110 230 osób obejrzało online wirtualne wystawy czasowe Sanktuarium Fatimskiego

Sanktuarium Fatimskie proponuje wirtualne zwiedzanie pięciu czasowych wystaw tematycznych.

Marco Daniel Duarte, dyrektor Muzeum Sanktuarium Fatimskiego, wyjaśnia, że ta prowadzona już od kilku lat inicjatywa dotyczy niemal wszystkich wystaw prezentowanych od 2010 r. Z jednej strony wirtualne zwiedzanie pozwala na udostępnienie wystaw osobom, które z jakiegoś powodu (np. dlatego, że nie mieszkają w Portugalii) nie mogą przyjechać do Sanktuarium w Fatimie; z drugiej strony zapewnia to utrwalenie przedmiotów i informacji prezentowanych na tego typu ekspozycjach, które z założenia są wydarzeniami czasowymi, a to znaczy, że zgromadzone na nich dzieła sztuki i dokumenty historyczne nie będą nigdy więcej pokazywane w tej samej przestrzeni i w tym konkretnym dyskursie muzealnym.

Zwiedzanie jest dostępne w siedmiu oficjalnych językach Sanktuarium Fatimskiego. Wystawy można oglądać w różnych konfiguracjach, przechodząc poprzez poszczególne działy lub otwierając zdjęcia pojedynczych eksponatów wraz z ich opisem. Wirtualnej wizycie towarzyszy temat muzyczny, który rozbrzmiewał w salach wystawowych w czasie, gdy wystawa była otwarta dla publiczności. Wybrana muzyka inspirowana była zawsze tematem ekspozycji.

„Być, tajemnica Serca” to wystawa czasowa, poświęcona objawieniu z czerwca 1917 r., którą można było zwiedzać w Sanktuarium od 24 listopada 2012 do 31 październi-

ka 2013 r. Obejrzało ją wówczas 233 856 zwiedzających; wirtualnie odwiedziło ją już 10 720 osób.

„Tajemnica i objawienie” – ekspozycja czynna od 30 listopada 2013 do 31 października 2014 – upamiętniała objawienie w lipcu 1917 r. Odwiedziło ją 227 921 pielgrzymów, a w Internecie 86 643 zwiedzających.

„Na tym leż padole” to wystawa opowiadająca o objawieniu w sierpniu 1917 r., dostępna dla publiczności w Fatimie od 29 listopada 2014 do 31 października 2015 r. i obejrzana przez 315 378 osób. Ekspozycja Na tym leż padole odnotowała 3 591 wirtualnych odwiedzin.

Wystawa czasowa upamiętniająca objawienie we wrześniu 1917 r., zatytułowana „Ziemia i Niebo – pielgrzymi i święci z Fatimy”, prezentowana była w Sanktuarium od 28 listopada 2015 do 31 października 2016 r. Online zwiedziły ją 3 272 osoby; wcześniej ekspozycję „Ziemia i Niebo – pielgrzymi i święci z Fatimy” obejrzało 257 963 zwiedzających.

Wystawę „Barwy słońca: światło Fatimy w świecie współczesnym”, poświęconą objawieniu w październiku 1917 r., pokazywano od 26 listopada 2016 do 31 października 2018 r., a więc w czasie głównych obchodów stulecia objawień fatimskich. Było to najbardziej ambitne przedsięwzięcie muzealne zorganizowane przez Sanktuarium Fatimskie; prezentowano eksponaty udostępnione lub wypożyczone od kolekcjonerów prywatnych, instytucji kościelnych oraz świeckich.

„Barwy słońca: światło Fatimy w świecie współczesnym” odwiedziło 493 484 osób, a w sposób wirtualny 6 004 zwiedzających.

Od 1 grudnia 2018 do 15 października 2019 r. w Fatimie można było oglądać wystawę czasową upamiętniającą setną rocznicę budowy Kaplicy Objawień. Ekspozycja zatytułowana „Capela Mundi” nie jest jeszcze udostępniona do zwiedzania online, została natomiast opisana w katalogu wydanym w serii *Coleção Arte e Património (Kolekcja sztuki i dziedzictwa)* jako nr 3 w tej serii. W salach wystawowych w podziemiach bazyliki Trójcy Przenajświętszej zwiedziło ją 304 910 zwiedzających.

Na rok duszpasterski 2019-2020 Sanktuarium Fatimskie przygotowało wystawę *Odziana w biel*, upamiętniającą stulecie powstania pierwszej figury Matki Boskiej Fatimskiej.

Wystawa, która przez dwa miesiące była nieczynna z powodu pandemii, teraz ponownie otworzyła swoje podwoje dla pielgrzymów i osób odwiedzających Fatimę.

Można już ponownie zwiedzać zamkniętą przez dwa miesiące (w związku z pandemią) wystawę czasową Sanktuarium Fatimskiego, zatytułowaną „Odziana w biel”. Przygotowana z okazji setnej rocznicy powstania rzeźby Matki Boskiej Fatimskiej ekspozycja, prezentuje najpiękniejsze wizerunki Przenajświętszej Dziewicy Maryi, proponując zwiedzającym ciekawą refleksję z pogranicza sztuki i religii. Wystawę można oglądać w sali Świętego Au-

Ekspozycję upamiętniającą setną rocznicę powstania figury Matki Boskiej z Kaplicy Objawień zwiedziło już 66 198 pielgrzymów

gustyna w podziemiach bazyliki Trójcy Przenajświętszej od wtorku do niedzieli od 9.00 do 12.45 (ostatnie wejście) i od 14.00 do 17.45 (ostatnie wejście).

Tytuł wystawy zaczerpnięto z opisu Matki Boskiej, jaki Łucja dos Santos przekazała księżom Manuelowi Nunesowi Formigão i Manuelowi Marquesowi dos Santos podczas przesłuchania w dniu 8 lipca 1924 r. Na pytanie: „Jak była ubrana ta Pani?”, widząca odpowiedziała, że była „odziana w biel”.

Motyw tego przesłuchania oraz idea stworzenia maryjnego wizerunku, który stał się znany na całym świecie, stanowią wstęp do wystawy i jej kolejnych siedmiu działów.

W pierwszym z nich wystawiono osiem figur Matki Boskiej, które powstały w Portugalii od XVI wieku do czasów współczesnych. Te stworzone w różnych epokach historycznych dzieła ukazują, jak w tym czasie zmieniały się kanony kobiecego piękna, a co za tym idzie przedstawienia Matki Boskiej.

Kolejna część wystawy rozwija opowieść o Matce Boga poprzez dzieła sztuki ukazujące ważne miejsca i wydarzenia z Jej życia: od narodzin po śmierć i chwałę w Niebie. Centrum tych wydarzeń i kluczem do odczytania życia Maryi jest krzyż Chrystusa.

W trzecim dziale ekspozycji swe dzieła prezentują znani współcześni artyści portugalscy, którzy w oparciu o własne, osobiste wizje estetyczne, interpretują symbole związane z Najświętszą Maryją Panną.

„Formy i kolory nowej ikonografii” – to czwarta część wystawy, ukazująca nowatorskie ujęcia postaci Maryi w dziełach rzeźbiarskich takich autorów jak Clara Menéres i António Manuel Soares dos Reis. Zobaczymy tu kreacje, które – poprzez zaproponowaną estetykę oraz swoje napięcie między wizją artystyczną a odbiorem dzieła sztuki sakralnej – nie zostały dobrze przyjęte przez wiernych.

Poczynając od piątej części tematyka wystawy skupia się na historii pierwszego wizerunku Matki Boskiej Fatimskiej. Zwiedzający może prześledzić drogę od powstania projektu przez zamówienie i wykonanie rzeźby, aż po upowszechnienie się tego wizerunku na świecie i jego interpretację przez różnych artystów plastyków. Można tu zobaczyć m.in. pierwszy obrazek, jaki krążył wśród wiernych zgromadzonych w Cova da Iria podczas objawienia w dniu 13 października 1917 r. Przedstawiono na nim wizerunek Matki Boskiej Niepokalanego Poczęcia z katedry w Leirii (gdzie nadal się znajduje).

W tej części ekspozycji umieszczono też szklaną kopułę z naturalnych rozmiarów fotografią figury Matki Boskiej Fatimskiej, czczonej w Kaplicy Objawień. 13 czerwca 2020 r. – w dniu, w którym przypada 100. rocznica przybycia figury do Cova da Iria – zwiedzający mogli tu obejrzeć z bliska oryginalną figurę, która jest uznawana za jeden z najważniejszych wizerunków maryjnych we współczesnym katolicyzmie.

Przedostatnia część wystawy, w której

odwiedzający zobaczą różne przedstawienia Maryi, ukazuje figurę Matki Boskiej Fatimskiej jako paradygmat dyskusji i dialogu między sztuką dawną a sztuką współczesną.

Ostatnia część ekspozycji przedstawia historię, spuściznę i wyzwania wynikające z dziejów figury, w tym prace konserwatorskie związane z renowacją rzeźby, a także siłę oddziaływania tego konkretnego wizerunku, który od 100 lat przemawia do świata oraz inspiruje artystów do tworzenia, na jej podobieństwo, innych figur (wizerunki ślubne, królewskie, opiekunki macierzyństwa, obrończyni pokoju itp.).

Kończąc wystawę instalacja – wizerunek Matki Boskiej, patronki pasterzy – jest pretekstem do wizualnej prezentacji słów papieża Franciszka, wypowiedzianych 13 maja 2017 r. w homilii w Cova da Iria: „Fatima jest płaszczem światła”. Zdanie to jest wyświetlane na płaszczu Maryi.

Ponownie otwierając wystawę Sanktuarium Fatimskiego określiło rygorystyczne reguły, mające na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się koronawirusa. Zalecenia i rekomendacje dotyczą: odkażania miejsc, dystansu społecznego, higieny osobistej, sposobu oddychania, monitorowania symptomów oraz ochrony indywidualnej osób. Zasady te muszą być przestrzegane zarówno przez pracowników Sanktuarium, jak i przez pielgrzymów, którzy szczegółowe informacje na ten temat znajdują w wielu miejscach w Cova da Iria.

Zmiany w przewodniczeniu międzynarodowym pielgrzymkom rocznicowym wprowadzone w związku z pandemią

Tylko uroczystościom w październiku będzie przewodniczył arcybiskup z zagranicy / Carmo Rodeia

Zamknięcie granic i ograniczenie regularnych międzynarodowych połączeń lotniczych zmusiło Sanktuarium Fatimskie do zmiany planów dotyczących przewodniczenia międzynarodowym pielgrzymkom rocznicowym. Tegorocznym uroczystościom przewodniczyć będą wyłącznie duchowni portugalscy. Wyjątek stanowi, kończąca sezon, pielgrzymka w październiku, którą poprowadzi arcybiskup Panamy José Domingo Ulloa.

Arcybiskup Panamy jest mocno związany z Fatimą, podobnie jak wielu dostojników Kościoła z krajów Ameryki Środkowej i Południowej, gdzie kult maryjny jest bardzo żywy.

Wyraźnie widać to w nieustannie odbywanych peregrynacjach figur Matki Boskiej Fatimskiej na tym kontynencie, a także w zawsze bardzo licznej obecności grup latynoamerykańskich w Cova da Iria.

Dodajmy, że abp José Domingo Ulloa był głównym pomysłodawcą obecności figury pielgrzymującej nr 1 z Fatimy na Światowych Dniach Młodzieży w Panamie, gdzie w ramach specjalnie dla niej przygotowanego programu, odwiedziła między innymi szpital i więzienie, ale także najbardziej peryferyjne i zapomniane dzielnice panamskiej stolicy.

Międzynarodowym pielgrzymkom roczni-

cowym w sierpniu i we wrześniu będą przewodniczyć duchowni portugalscy: JE José Augusto Traquina, biskup diecezji Santarém oraz JE Manuel Pelino Domingues, biskup-emeryt tej samej, położonej blisko Fatimy, diecezji. Warto podkreślić, że ordynariusz diecezji Santarém, który będzie przewodniczył uroczystościom sierpniowym jest jednocześnie przewodniczącym Komisji Episkopatu Portugalii ds. Duszpasterstwa Społecznego i Migracji, która we współpracy z Portugalskim Działem Katolickim ds. Migracji, organizuje odbywającą się tradycyjnie w sierpniu Narodową Pielgrzymkę Emigrantów.

Fatima zjednoczona z Ojcem Świętym na modlitwie różańcowej w intencji pokonania koronawirusa

Sanktuaria maryjne na całym świecie modlą się razem z papieżem Franciszkiem / Carmo Rodeia

Modlitwę różańcową zakończyła, zaintonowana przez watykański chór, pieśń *Ave Fatima*

Fatima była jednym wielu sanktuariów maryjnych z pięciu kontynentów, które 30 maja zjednoczyły się z papieżem Franciszkiem podczas wspólnej modli-

wy różańcowej. W ten sposób papież chciał zakończyć maryjny miesiąc maj oraz prosić Matkę Boską o pomoc w przezwyciężeniu pandemii, spowodowanej przez wirus COVID-19.

„Drodzy Pielgrzymi, Ojciec Święty papież Franciszek poprosił nas, abyśmy dziś wszyscy połączyli się z nim w modlitwie: stajemy więc, zjednoczeni z papieżem Franciszkiem, który w Ogrodach Watykańskich w Rzymie, u stóp figury Matki

Boskiej z Lourdes, przewodniczy modlitwie różańcowej; pozostajemy także w łączności z sanktuariami oraz modlącymi się rodzinami na całym świecie”,

mówił rektor Sanktuarium Fatimskiego na początku nabożeństwa w Kaplicy Objawień.

Papież Franciszek odmawiał różaniec w grocie Matki Boskiej z Lourdes w Ogrodach Watykańskich, łącząc się za pomocą telemostu z sanktuariami w różnych krajach m.in. w Fatimie (Portugalia), Lourdes (Francja), Aparecida (Brazylia) i Guadalupe (Meksyk).

Różaniec z Ojcem Świętym, w którego intencjach modlimy się codziennie w Sanktuarium Fatimskim, nabrał szczególnie symbolicznego wymiaru – sobota (30 maja) była bowiem pierwszym dniem, w którym w Cova da Iria przywrócono nabożeństwa z udziałem pielgrzymów.

Papieska modlitwa różańcowa, odmawiana na całym świecie, zakończyła się odśpiewaniem pieśni *Ave Fatima*.

Światowy Apostolat Fatimski w Panamie przygotował program pogłębiający znajomość orędzia fatimskiego

/ ŚAF Panama

Światowy Apostolat Fatimski (ŚAF) w Panamie przygotował program modlitewny i katechetyczny, który skierowany jest przede wszystkim do młodzieży, ale dostępny również dla wszystkich panamskich parafii. Jego celem jest pogłębienie duchowości fatimskiej i znajomości orędzia przekazanego przez Matkę Boską w Cova da Iria.

Program propaguje przede wszystkim nabożeństwo wynagradzające Niepokalanemu

Sercu Maryi w pierwsze soboty miesiąca, a ponadto proponuje: w trzecią sobotę miesiąca wykłady i katechezy głoszone przez młodych członków ŚAF, a w ostatni czwartek miesiąca adoracje eucharystyczne dla dzieci i młodzieży.

Pierwszy etap programu modlitwy i katechezy będzie trwał do 13 października 2020 r., kiedy obchodzona jest rocznica szóstego objawienia Matki Boskiej Fatimskiej pastuszkom, podczas którego miał miejsce cud słońca. W czasie uro-

czystości wszyscy uczestnicy programu zostaną poświęceni Niepokalanemu Sercu Maryi. Do drugiego etapu, który został zaplanowany od 13 października 2020 do 13 maja 2021 r., będą się mogli zgłaszać nowi uczestnicy.

W związku z pandemią, w Panamie wprowadzono ograniczenia w przemieszczaniu się i kwarantannę sanitarną, dlatego na razie program działa przede wszystkim za pomocą mediów cyfrowych Apostolatu.

Setna rocznica powstania figury Matki Boskiej Fatimskiej – Sanktuarium upamiętnia jubileusz wystawą zatytułowaną „Odziana w biel”

Wystawa będzie czynna do 15 października / Carmo Rodeia

W setną rocznicę przybycia figury do Cova da Iria, Sanktuarium umożliwiło pątnikom obejrzenie wizerunku Matki Boskiej z Kaplicy Objawień na wystawie czasowej

Rzeźba Matki Boskiej Różańcowej z Fatimy, czczona w Kaplicy Objawień, ma już sto lat! Aby upamiętnić tę rocznicę Sanktuarium Fatimskie przygotowało wystawę zatytułowaną „Odziana w biel”, na której 13 czerwca przez kilka godzin prezentowano oryginalną figurę.

Rzeźba, która stała się jednym z najbardziej popularnych wizerunków maryjnych, znanym i kopiowanym na całym świecie, została zamówiona w 1919 r. przez pana Gilberto Fernandes dos Santos z miejscowości Torres Novas w pracowni rzeźbiarskiej *Casa Fânzeres* w Bradze.

Dzieło José Ferreiry Thedima (znanego portugalskiego rzeźbiarza tamtych czasów, specjalizującego się w figurach religijnych), inspirowane wizerunkiem Matki Boskiej z Groty (port. *Nossa Senhora da Lapa*) z miejscowości Ponte de Lima, wykonano według opisu widzącej Łucji, przekazanego artyście przez księdza kanonika Manuela Formigão.

Mierzącą 1,04 m wysokości figurę wyrzeźbiono w drewnie cedru brazylijskiego. Polichromię i złocenia wykonano w pracowni *Casa Teixeira Fânzeres* w Bradze. Oczy Matki Boskiej zrobione są ze szkła, a suknię i płaszcz zdobią szklane koraliki, kryształy górskie i diamenty.

Figurę przywieziono do Fatimy w maju 1920 r. i 13 maja tego samego roku została ona poświęcona przez miejscowego proboszcza księdza Manuela Marquesa Ferreirę w kościele parafialnym w Fatimie. Ponieważ sprawujący w tym czasie władzę w Portugalii republikanie zabraniali manifestacji religijnych, figurę przeniesiono do Kaplicy Objawień dopiero miesiąc później.

Opiekunką figury w miejscu objawień była pani Maria Carreira (znana jako Maria z Kapliczki), która pragnąc chronić rzeźbę zabierała ją w nocy do domu. Dzięki temu oryginalny

wizerunek Matki Boskiej Fatimskiej nie ucierpiał podczas zamachu bombowego, jaki 6 marca 1922 r. częściowo zniszczył Kaplicę Objawień.

Złota korona, którą figura nosi tylko podczas wielkich pielgrzymek rocznicowych, jest darem portugalskich kobiet, przekazanym oficjalnie 13 października 1942 r. Waży 1,2 kg i jest ozdobiona 313 perłami oraz 2 679 szlachetnymi kamieniami. W 1989 r. w koronie umieszczono kulę, którą wystrzelono do Ojca Świętego Jana Pawła II podczas zamachu w Rzymie (13 maja 1981 r.).

W maju 1982 r., po renowacji Kaplicy Objawień (związanej z przygotowaniem do pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Fatimy), figurę ustawiono obok kaplicy na postumencie, umieszczonym dokładnie w miejscu, w którym rosło – zniszczone przez pierwszych pielgrzymów – drzewo, na którym Matka Boska objawiała się trojgu pastuszkom.

Oryginalna figura wychodzi w procesjach z Kaplicy Objawień tylko w dniach 12 i 13, od maja do października, podczas wielkich międzynarodowych pielgrzymek rocznicowych, a także 15 sierpnia i 8 grudnia. Sanktuarium Fatimskie opuściła zaledwie 12 razy, zwykle na prośbę papieży.

„Ta figura stała się wielkim symbolem Fatimy. Kiedy mówimy o Fatimie, to widzimy ten wizerunek. Kiedy widzimy tę figurę w jakimkolwiek zakątku świata, to myślimy o Fatimie. Jest ona wielkim znakiem fatimskiego orędzia, wielkim symbolem wydarzeń w Fatimie”, mówi rektor Sanktuarium Fatimskiego.

Odnosząc się do znaczenia wizerunków maryjnych w kontekście katolickiej pobożności maryjnej ksiądz Carlos Cabecinhas wyjaśnia: „Pielgrzymi, którzy tu przybywają nie czczą figurę. Cześć, jaką oddają u jej stóp, jest skierowana ku Matce Boskiej, którą ona wyobraża. Możliwość medytacji przed figurą pomaga pielgrzymom fatimskim przeżywać doświadczenie wiary i modlić się do Matki Boskiej jako tej, która zawsze prowadzi nas do Jezusa Chrystusa, swojego Syna. Zresztą geografia Sanktuarium jest w tym kontekście bardzo wyrazista”.

Przez sześć godzin pielgrzymi mieli figurę „na wyciągnięcie ręki”

Święty Jan Paweł II i Matka Boska Fatimska

„Więź łącząca św. Jana Pawła II z Przenajświętszą Dziewicą Maryją była niezwykle silna, a jej najbardziej charakterystyczną cechą było macierzyńsko-synowskie uczucie“ / Abp Piero Marini*

Zainteresowanie papieża miało duży wpływ na popularyzację fatimskiego wizerunku Maryi na świecie

18 maja 2020 roku obchodziliśmy setną rocznicę urodzin papieża św. Jana Pawła II. Uroczystość ta przypadała krótko po innej rocznicy: stulecia intronizacji, w czerwcu 1920 r., figury Matki Boskiej Fatimskiej w Kaplicy Objawień [...]. W czasie, gdy byłem odpowiedzialny za przygotowanie i prowadzenie papieskich ceremonii liturgicznych, miałem możliwość nie tylko zrozumieć, ale także dzielić z Ojcem Świętym jego maryjną duchowość, jego synowską więź z Matką Boga [...].

Więź łącząca św. Jana Pawła II z Przenajświętszą Dziewicą Maryją była niezwykle silna, a jej najbardziej charakterystyczną cechą było macierzyńsko-synowskie uczucie: wszakże w porządku łaski i życia wiecznego, Matka Boga prawdziwie jest także naszą matką [...].

Głęboka więź z Matką Boską widoczna była od początku pontyfikatu Jana Pawła II i wyrażała się umieszczeniem w papieskim herbie litery M, symbolizującej obecności Maryi pod krzyżem [...]. Ufność pokładana w Maryi nie była czymś incydentalnym, ale towarzyszyła papieżowi każdego dnia, od wschodu do

zachodu słońca, i była obecna w każdym znaczącym wydarzeniu jego pontyfikatu.

Jan Paweł II okazywał swoje nabożeństwo do Maryi nieustannie i na różne sposoby. Przede wszystkim była to codzienna osobista modlitwa; wiele razy maryjna pobożność papieża przyjmowała formę pielgrzymki, postu w jakiejś szczególnej intencji, publicznego aktu, takiego jak koronacja wizerunku Matki Boskiej – aktu dokonywanego przez papieża setki razy; bardzo wiele było gestów osobistych, o których wie tylko Bóg [...].

Ważny rozdział w życiu i posłudze Jana Pawła II stanowiły sanktuaria maryjne. Powszechnie wiadomo, że w czasie swoich podróży apostolskich papież zawsze odwiedzał najważniejsze sanktuaria danego kraju czy terytorium. W encyklice *Redemptoris Mater* Jan Paweł II ukuł nawet wyrażenie „geografia sanktuariów”, wskazujące na istnienie takich miejsc w każdej diecezji i ukazujące rolę sanktuariów maryjnych jako znaków aktywnej obecności Przenajświętszej Dziewicy Maryi w życiu Kościoła [...].

W Fatimie Jan Paweł II czuł się jak w domu [...]. Pierwsza pielgrzymka papieża 13 maja 1982 r. miała bardzo szczególny motyw. Ojciec Święty przypisywał Matce Boskiej Fatimskiej szczególną opiekę podczas zamachu, którego ofiarą padł dokładnie 13 maja 1981 r.: jeśli jedna ręka nacisnęła na spust pistoletu, inna „macierzyńska ręka kierowała torem pocisku”; ręka Przenajświętszej Dziewicy Maryi pozwoliła „umierającemu papieżowi zatrzymać się na progu śmierci”.

Sam papież powiedział, że jego pielgrzymka do Fatimy w 1982 r. była podziękowaniem za opiekę Matki Boskiej: „Tak więc przybywam tu dzisiaj, gdyż właśnie dokładnie tego samego dnia ubiegłego roku, na Placu św. Piotra w Rzymie, podjęto próbę zamachu na życie papieża, co w tajemniczy sposób zbiegło się z rocznicą pierwszych objawień w Fatimie, które miały miejsce 13 maja 1917 roku. Wydaje mi się, że w zbieżności tych dat rozpoznać szczególne wezwanie, by przybyć na to miejsce. Tak więc jestem tu dzisiaj. Przybyłem, by podziękować Bożej Opatrzności tu, w tym miejscu, które Maryja zdaje się wybrała dla siebie w sposób szczególny” (homilia w Fatimie, 13 maja 1982 r.).

Pani Fatimska prawdziwie stała się dla papieża matką, która ocaliła mu życie. Podczas tej pielgrzymki Ojciec Święty przypomniał też Kościołowi najważniejsze wezwania orędzia fatimskiego: „Dziś Jan Paweł II, następca Piotra, [...] a szczególnie dziedzic II Soboru Watykańskiego, staje przed Matką Syna Bożego w Jej Sanktuarium w Fatimie. W jakim celu tu przybył? Staje, odczytując raz jeszcze, z drżeniem serca, macierzyńskie wezwanie do pokuty, do nawrócenia, naglający apel Serca Maryi, który rozległ się w Fatimie sześćdziesiąt pięć lat temu” (homilia w Fatimie, 13 maja 1982 r.).

[...] Z dwóch pielgrzymek papieża, w których uczestniczyłem (1991 i 2000), najbardziej żywe są wspomnienia z drugiej podróży. Z przyjemnością opowiem tu o wydarzeniach, które ukazują jak bardzo pobożność maryjna św. Jana Pawła II związana jest z Fatimą.

Pierwsze wspomnienie dotyczy soboty 13 maja 2000 r. Przed Mszą św. uczestniczyłem w części spotkania św. Jana Pawła II z siostrą Łucją, które odbyło się w zakrystii [bazyliki]. Pamiętam, że siostra Łucja nosiła okulary z bardzo grubymi szklami. Pośrednikiem między papieżem a siostrą Łucją był JE Serafim de Sousa Ferreira e Silva, biskup diecezji Leirii-Fatimy. Tłumaczył on i głośno powtarzał siostrze Łucji pytania papieża. I, kiedy to było potrzebne, tłumaczył papieżowi odpowiedzi zakonniczy. To spotkanie jest jednym z tych wspomnień z Fatimy, które na zawsze pozostaną w mojej pamięci.

Drugim bardzo ważnym wspomnieniem jest beatyfikacja dwojga pastuszków, której dokonał papież [...].

Trzecie niezwykle silne wspomnienie związane jest ze słowami, wypowiedzianymi

Figura Matki Boskiej z Kaplicy Objawień trzy razy odwiedziła Watykan

mi przez Sekretarza Stanu, kardynała Angelo Sodano, na temat trzeciej części tajemnicy fatimskiej: „Według interpretacji samych pastuszków, potwierdzonej też niedawno przez siostrę Łucję, «biskup odziany w biel», który modli się za wszystkich wiernych, to papież. Również on, krocząc z trudem ku krzyżowi pośród ciał zabitych męczenników (biskupów, kapłanów, zakonników, zakonnic i licznych wiernych świeckich), pada na ziemię jak martwy, rażony strzałami z broni palnej”.

[...]

Św. Jan Paweł II nie tylko przyjeżdżał do Fatimy, by oddawać cześć Maryi, ale chciał również, aby wizerunek Matki Boskiej Fatimskiej odwiedzał go w Rzymie. Pamiętam dwie wizyty figury Maryi z Fatimy w Rzymie: 25 marca 1984 r. i 7 października 2000 r. (z okazji jubileuszu biskupów). Właśnie przy ta-

kich okazjach Jan Paweł II okazywał, w sposób szczególny, swoją synowską miłość do Pani Fatimskiej. Dla papieża to nie była wizyta figury, ale raczej odwiedziny osoby realnej, kochanej i bliskiej; osoby, którą może objąć, ucałować, z którą może rozmawiać, prosić o przebaczenie; osoby, która podróżowała i nawiedzała różne miejsca: „Matko Boska Fatimska, którą czcimy wiernie i z wdzięcznością, również w tym najbardziej intymnym i osobistym sensie, w tym tak bardzo ważnym dniu zechciałaś odwiedzić nas tutaj, w Rzymie. Jakże jesteśmy Ci wdzięczni! Jak bardzo jesteśmy Ci wdzięczni! Twa obecność jest dla nas, i dla mnie osobiście, wielką łaską... Wszyscy jesteśmy Ci wdzięczni, wszyscy Rzymianie, a przede wszystkim biskup Rzymu! Dziękujemy za obecność figury fatimskiej tutaj, między nami: najpierw w Kaplicy Paulińskiej w Watykanie, potem w mojej prywatnej kaplicy, następnie na Placu Świętego Piotra podczas wielkiej uroczystości [jubileuszu

rodzin], i wreszcie w tej bazylice. W tej bazylice kończy się wizyta Pani Fatimskiej, choć odwiedzi ona jeszcze katedrę biskupa Rzymu – bazylikę św. Jana na Lateranie, a później także w sanktuarium Bożej Miłości. Wybacz nam Pani, przebac nam Matko Jezusa, że musimy spotykać się w tym Rzymie w różnych miejscach, w tak wielu miejscach... Musimy się otworzyć, pragniemy otworzyć się na łaskę płynącą z Twojej obecności w różnych środowiskach tego wielkiego miasta i papieskiej diecezji... Całuję Twoje stopy, bo zechciałaś skierować ku nam swe kroki. Niechaj mi będzie dane, o Maryjo, o Matko Boska z Fatimy, w Twojej obecności udzielić błogosławieństwa wszystkim tu obecnym i całemu Kościołowi rzymskiemu” (pożegnanie figury Matki Boskiej Fatimskiej, bazylika św. Piotra w Rzymie, 25 marca 1984 r.).

Oddanie i miłość papieża do Matki Boskiej Fatimskiej w sposób oczywisty wyraża się w słowach pełnych czułości, które Jan Paweł II kierował do Maryi w 1984 i 1991 r.: „Całuję Twoje stopy”, „Zechciałaś skierować ku nam swe kroki”, „Ogarnij miłością Matki i Służebnicy ten nasz ludzki świat”, „Byłaś mi Matką zawsze, a w sposób szczególnie 13 maja 1981 roku, kiedy czułem przy sobie Twoją opiekuńczą obecność”, „Maryja swym nowym macierzyństwem w Duchu obejmuje każdego i wszystkich w Kościele, obejmuje również każdego i wszystkich przez Kościół”, „O, ukochana Matko, po raz drugi staje przed Tobą w fatimskim sanktuarium, aby ucałować Twe dłonie”...

W maryjnej pobożności Jana Pawła II nie było miejsca na kalkulację czy dyplomację [...]. Zawsze głęboko poruszało mnie, jak papież w skupieniu, bardzo długo, modlił się przez wizerunkiem Matki Boskiej; wydawało się, że prowadzi z Maryją intymny dialog, aby powierzyć Jej losy Kościoła i świata.

* Tekst opracowany przez redakcję miesięcznika *Fátima Luz e Paz (Głos Fatimy)*.

Czeski Kościół katolicki zjednoczony na modlitwie z Fatimą i poświęcony Niepokalanemu Sercu Maryi

/ Hana Frančáková – ŚAF Republiki Czeskiej

Czechy były jednym z 22 krajów, które 25 marca tego roku przyłączyły się do Portugalii i Hiszpanii w akcie poświęcenia Niepokalanemu Sercu Maryi. Do zorganizowanej w Fatimie przez biskupów portugalskich uroczystości, przyłączyli się biskupi z Hiszpanii oraz konferencje episkopatów 22 krajów z całego świata.

Aktu poświęcenia w bazylice Matki Boskiej Różańcowej z Fatimy dokonał kardynał António Marto, ordynariusz diecezji Leirii-Fatimy.

Uroczystości w Czechach przewodniczył czeski prymas i arcybiskup Pragi Dominik Jaroslav Duka OP. Do modlitwy przed figurą Matki Boskiej Fatimskiej za pośrednictwem mediów społeczno-

wych przyłączyło się wiele czeskich parafii i rodzin.

Figura Matki Boskiej Fatimskiej, przed którą dokonano aktu poświęcenia, została ofiarowana do kaplicy Pałacu Arcybiskupiego w Pradze przez kardynała Josefa Berana w 1967 r. Był to dar delegacji Światowego Apostolatu Fatimskiego z USA dla ówczesnej Czechosłowacji z okazji 50. rocznicy objawień Maryi w Fatimie.

Poświęcenie świata, a przede wszystkim Rosji, Niepokalanemu Sercu Maryi jest jednym z najważniejszych elementów tak zwanej „tajemnicy fatimskiej”. Już podczas drugiego objawienia Maryja ukazywała Łucji swe serce jako ucieczkę i drogę, która doprowadzi do Boga. Podczas kolejnego obja-

wienia w lipcu, po ukazaniu dzieciom wizji piekła, Matka Boska ponownie mówiła im o swym Niepokalanemu Sercu i prosiła o poświęcenie się mu jako o najlepszym sposobie nawrócenia i wynagrodzenia. Nabożeństwo do Niepokalanego Serca (a szczególnie prosba o poświęcenie Rosji i wszystkiego tego, co ten kraj symbolizował) staje się wyrazem obecności Boga w dziejach ludzkości i proponuje wierzącym inną, opartą na eschatologicznym ujęciu, wizję historii. Objawienia w Pontevedrze i w Tui, które uzupełniają i zamykają wydarzenia fatimskie, przypominają o konieczności poświęcenia się Niepokalanemu Sercu Maryi, a także nawołują do komunii wynagradzającej w pierwsze soboty miesiąca.

Z „ołtarza świata” do serc wiernych: pastuszkowie niosą orędzie fatimskie na cały świat

Rosnąca liczba próśb o relikwie oraz nowe świątynie pod wezwaniem Franciszka i Hiacynty świadczą o dynamicznym rozwoju ich kultu / Carmo Rodeia

Dwie świece, które oświetlają ludzkość: od chwili wyniesienia na ołtarze święci pastuszkowie fatimscy wywierają ogromny wpływ na życie wiernych

Kanonizacja, która odbyła się 13 maja 2017 r. w Fatimie, umożliwiła publiczny kult pastuszków Franciszka i Hiacynty Marto w Kościele powszechnym. Wówczas jednak nie było jeszcze wiadomo, że te święte dzieci tak szybko zaczną odgrywać ważną i decydującą rolę w codziennym życiu wielu konkretnych ludzi, starych i młodych, ich wyznawców, którzy nieustannie proszą pastuszków o wstawiennictwo.

Sto lat po śmierci (Franciszek zmarł 101 lat temu, a Hiacynta dokładnie 100 lat temu) krótkie, ale niezwykle bogate w jego duchowym aspekcie, ziemskie życie widzających jest przedmiotem studiów oraz tematem spotkań i kongresów organizowanych w całym świecie katolickim. Badacze analizują i dyskutują o losach i duchowości widzających, którym Kościół przypisuje cuda uzdrowie-

nia kobiety z długoletniego paraliżu (1987) oraz uratowania życia brazylijskiego dziecka, które doznało ciężkiego urazu mózgowo-rdzeniowego z ubytkiem tkanki mózgowej (2013).

Od roku 2017 do chwili obecnej Fundacja Franciszka i Hiacynty Marto (powstała z przekształcenia Sekretariatu Postulacji, który zakończył działalność po kanonizacji rodzeństwa Marto), troszcząca się o rozwój kultu pastuszków na świecie, zgromadziła około sześciuset wiadomości o łaskach otrzymywanych, według interpretacji wiernych, za wstawiennictwem małych świętych. Zdecydowana większość tych informacji dotyczy uzdrowień i pochodzi od wiernych z Portugalii.

Od 2017 r. systematycznie rośnie liczba próśb o relikwie dwojga świętych. Fundacja rozesłała już ponad 2 200 relikwii do wielu

krajów na całym świecie, przede wszystkim do Brazylii, Polski, a w ostatnim czasie również do Hiszpanii. Najwięcej próśb o relikwie zarejestrowano w roku 2019 – roku stulecia śmierci Świętego Franciszka Marto; do Fundacji napłynęło wówczas 1 113 próśb, większość z Brazylii i z Polski.

Coraz więcej jest też kościołów poświęconych widzącym z Fatimy np. 13 maja 2017 r. parafia w miejscowości Isidro Casanova w prowincji Buenos Aires (Argentyna) otrzymała wezwanie Matki Boskiej Fatimskiej i Świętych Pastuszków Franciszka i Hiacynty.

13 maja 2018 r. Świętych Franciszka i Hiacyntę Marto ogłoszono współpatronami sanktuarium Matki Boskiej Fatimskiej w Ituramie w stanie Minas Gerais (Brazylia). 11 lutego 2019 r. władze miasta Juranda w brazylijskim stanie Paraná (w którym

mieszkał uzdrowiony chłopiec w czasie, gdy doszło do cudu) ustanowiły dzień 20 lutego miejskim świętem religijnym – „Dniem Świętych Pastuszków Franciszka i Hiacynty Marto”.

W 2020 r. erygowano parafię pw. Pastuszków Fatimskich w Pavas w mieście La Cumbre (Kolumbia).

Fundacja Franciszka i Hiacynty Marto prowadzi również „Dom Świec” – muzeum poświęcone pastuszkom, w którym odbywają się spotkania z dziedziny kultury i duchowości świętych zatytułowane „Wpuść światło” (w tym roku spotkania zostały zawieszono ze względu na pandemię).

Przypomnijmy, że Franciszek przyszedł na świat w 1908 r., a Hiacynta dwa lata później w ubogiej rodzinie Marto. Oboje zmarli w dzieciństwie z powodu powikłań płucnych po grypie; wcześniej dzieci przeszły wiele trudnych prób, w tym przesłuchania, głodzenie i bicie, nigdy jednak nie wyparły się swojej wersji dotyczącej objawień.

Wieloletni proces kanoniczny, który obejmował liczne i długie rozmowy z trójgim widzących dzieci, prowadzone przede wszystkim przez księdza Manuela Nunesa Formigão (kapłana urodzonego w Tomar i mianowanego przez ówczesnego biskupa diecezji Leirii do komisji kanonicznej, badającej wydarzenia w Fatimie), doprowadził w 1930 r. do uznania przez Kościół objawień w Cova da Iria za pochodzące od Boga i godne wiary.

„Wciąż jeszcze bardzo żywe są, ukryte w zakamarkach mojego serca, te najpiękniejsze wspomnienia z 13 maja 2017 roku. Pamiętam głos papieża Franciszka, kiedy ogłaszał świętymi Franciszka i Hiacyntę, i radość świętującego tłumu, który cieszył z tego cudownego daru Boga dla Jego Kościoła. Coś jednak zmienia się w sposobie, w jaki to widzę. Nigdy nie uważałam, że pastuszkowie są «tylko» dwojgiem małych i delikatnych dzieci, podobnych do wielu innych maluchów, którym brakowało wszystkiego tego, co jest właściwe dzieciństwu. Zawsze fascynowała mnie ich duchowa dojrzałość. Jednakże, w miarę upływu czasu, widząc, jaki wpływ ich życie wywiera na serca ludzi na całym świecie, z którymi mam kontakt, dzieci te stają się dla mnie tymi, «którzy przychodzą z wielkiego ucisku [...]». Dlatego są przed tronem Boga i w Jego świątyni cześć Mu oddają we dnie i w nocy» (Ap 7,14-15). Tak! Widzę ich jak służą Bogu jako nasi bracia w wierze, są u boku Pana Jezusa i Pani odzianej w słońce, i mówią im o nas. Widzę ich stojących «z zapalonymi pochodniami» (por. Łk 12,35), wskazujących zmęczonemu i uciśnionemu światu nadzieję, którą jest Chrystus. I moja wdzięczność dla nich wciąż rośnie!”

Siostra Ângela Coelho ASM, była postulatorka procesu kanonizacyjnego Świętych Franciszka i Hiacynty Marto; obecnie przewodnicząca Fundacji Franciszka i Hiacynty Marto, odpowiedzialna między innymi za upowszechnianie kultu świętych pastuszków na świecie.

Sanktuarium rozpoczęło sprzedaż repliki rzeźby Świętego Franciszka Marto

Od 13 lipca w oficjalnych sklepach Sanktuarium Fatimskiego można kupić figurkę św. Franciszka, identyczną z figurką św. Hiacynty (dostępną już od lutego) / Carmo Rodeia

Od 13 lipca w oficjalnych sklepach i w sklepie internetowym Sanktuarium Fatimskiego można kupić replikę rzeźby Świętego Franciszka Marto.

Figurka, mająca 17,5 cm wysokości i ważąca 45 gr, jest wierną kopią oficjalnego wizerunku Świętego Franciszka Marto, którego autorką jest portugalska rzeźbiarka Sílvia Patrício. Powstanie repliki, w dostępnym dla każdego rozmiarze i przystępnej cenie, jest efektem współpracy Sanktuarium Fatimskiego i Farup (lokalnej firmy zajmującej się wytwórstwem i handlem artykułami religijnymi) oraz innych przedsiębiorstw z Ourém, Leirii i Marinha Grande, która przebiegała pod artystyczną kuratelą autorki rzeźby.

Podobnie jak figurka św. Hiacynty, która znalazła się w sprzedaży 20 lutego tego roku (w setną rocznicę śmierci widzącej), wizerunek św. Franciszka opatrzony jest oficjalnym znakiem Sanktuarium Fatimskiego. Celem powstania figurek, wiernie oddających artystyczne walory i dostojność oficjalnych rzeźbiarskich reprezentacji świętych pastuszków z Fatimy, jest przybliżenie i upowszechnienie ich charyzmy w formie dostępnej dla każdego odwiedzającego Sanktuarium pielgrzyma. Teraz każdy pątnik może zabrać ze sobą do domu figurki pastuszków, przedłużając w ten sposób doświadczenie wiary, które towarzyszyło mu w Cova da Iria.

Warto dodać, że Sanktuarium troszczy się, aby wszelka działalność gospodarcza towarzysząca fenomenowi Fatimy, odbywała się w sposób godny i właściwy, dlatego w późniejszym czasie figurki te będzie można kupić także w innych sklepach.

Więcej informacji na stronie <https://www.store.fatima.pt/>

13 maja: „Wrócimy! Tak, wrócimy!” – obiecuje kardynał António Marto podczas uroczystości rocznicy objawień, obchodzonych w cieniu pandemii

Pierwszy raz w historii przez 24 godziny pielgrzymi nie mogli wchodzić na teren Sanktuarium Fatimskiego / Carmo Rodeia

Na skromnej uroczystości obecni byli tylko współpracownicy Sanktuarium Fatimskiego

W czasie Mszy św. odprawianej w Sanktuarium Fatimskim 13 maja ordynariusz diecezji Leirii-Fatimy kard. António Marto mówił, że pandemia koronawirusa powinna skłonić ludzi do ponownego przemyślenia ich stylu życia i obowiązujących modeli ekonomicznych. Biskup zwrócił się do wiernych z orędziem nadziei na przyszłość: „Wrócimy – to nasza nadzieja i nasze zobowiązanie! Wrócimy, aby razem dziękczynić”, mówił na zakończenie homilii.

Główna Eucharystia majowej pielgrzymki, odprawiana na ołtarzu na Placu Modlitwy w Cova da Iria, odbyła się bez udziału pielgrzymów. Tylko nieco ponad pięćdziesiąt osób – biskupów, kapelanów i pracowników Sanktuarium – uczestniczyło w pierwszej tegorocznej pielgrzymce rocznicowej, upamiętniającej objawienie z 13 maja 1917 r. Uroczystości były transmitowane przez telewizję i platformy cyfrowe.

Kardynał Marto, wiceprzewodniczący Konferencji Episkopatu Portugalii, zwrócił uwagę na ogromny wpływ, jaki pandemia koronawirusa wywarła na życie codzienne ludzi: „Ta bezprecedensowa, dramatyczna i tragiczna sytuacja, skłania nas do zastanowienia się nad życiem, a przede wszystkim, do skupienia się nad tym, co najważniejsze, o czym często zapominamy, kiedy wszystko dobrze się układa”. I dodał: „W tym sensie być może wszyscy uczymy się, czym jest pielgrzymowanie w czystej formie, pielgrzymowanie w sercu, wewnętrzna pielgrzymka

– najbardziej intymna podróż życia”.

Biskup diecezji Leirii-Fatimy mówił także o potrzebie odpowiedzialności i solidarności oraz o sygnałach alarmowych zwiastujących „straszne konsekwencje ekonomiczne, społeczne i zawodowe”, będące następstwem epidemii koronawirusa: „Pojawia się już pandemia bardziej bolesna, związana z rozszerzeniem się obszarów biedy, głodu i wykluczenia społecznego; jest ona potęgowana przez kulturę obojętności i indywidualizmu”.

Portugalski dostojnik wzywał do zmiany wzorców zachowań współczesnych społeczeństw, które powinny mniej skupiać się na zaufaniu do nauki i techniki, na wierze w potęgę ekonomii i finansów oraz na konsumpcji, a bardziej poświęcać się wypracowaniu nowych nawyków i rozwojowi duchowości. „Nie można żyć tylko po to, żeby konsumować, żeby mieć i być zauważalnym”, przestrzegwał kapłan.

„Lepsze życie w naszym wspólnym domu, w harmonii i pokoju z całym stworzeniem,

Po raz pierwszy od 1917 r. pielgrzymi nie mogli wejść do Cova da Iria

Kardynał dokonał gestu obmycia nóg, tradycyjnie obecnego w liturgii Kościoła w Wielki Czwartek

Biskup diecezji Leirii-Fatimy nie ukrywał, że „smutek przenika jego duszę”

z innymi ludźmi i z Bogiem, życie bogate w sens... wymaga nawrócenia! Postawmy więc sobie pytanie: czy mamy czas dla Boga, czy w sercu i w życiu dajemy Bogu miejsce, jakie Mu się należy?”, podkreślał kard. Marto.

W uroczystości, odbywającej się w wyjątkowo mglisty poranek, udział wzięli zaproszeni przedstawiciele służby zdrowia (lekarze, pielęgniarki, instrumentariuszki), strażacy oraz pracownicy instytucji pomocy społecznej i domów opieki, którym dziękowano za ich ofiarną pracę.

Uczestnicy Eucharystii modlili się za tych wszystkich ludzi na całym świecie, których dotykają konsekwencje trwającej pandemii oraz za osoby udzielające pomocy cierpiącym, a także za pielgrzymów, którzy uczestniczyli w tegorocznych uroczystościach fatimskich za pośrednictwem środków masowego przekazu i mediów społecznościowych.

Różaniec, odmówiony przed Mszą św. w Kaplicy Objawień, rozpoczął się od pięknego gestu: dwie dziewczynki przyniosły Matce Boskiej bukiet kwiatów. U stóp Maryi spoczął – ofiarowany przez Światowy Apostolat Fatimski – „duchowy bukiet”, symbolizujący między innymi emigrantów i pielgrzymów z różnych kontynentów.

13 maja: papież pamięta o Fatimie i wzywa do modlitwy o pokój oraz zakończenie pandemii

Papież Franciszek skierował do Sanktuarium Fatimskiego list z okazji przypadającej 13 maja rocznicy pierwszego objawienia Matki

Boskiej. Papieskie przesłanie odczytał kardynał António Marto. Ojciec Święty wspominał w nim o ofiarach pandemii koronawirusa: „Proszę was o szczególną modlitwę – i zapewniam was o mojej modlitwie – w intencji jakże licznych ofiar pandemii wirusa COVID-19 oraz wszystkich zmarłych; jestem przekonany, że tym, którzy samotnie wyruszyli ku wieczności, Dobra Matka z Nieba dotrzyma towarzystwa w drodze, która doprowadzi ich do Boga”.

„To Ona powierza Bogu każdego z was, tak jak proszą o to opiekunowie Sanktuarium Fatimskiego, którzy dziś uosabiają i reprezentują nas wszystkich u stóp Matki Boskiej – niczym apostoł Jan na Golgocie: «Niewiasto, oto syn Twój!» (J 19, 26) i tak oto do Jej domu weszliśmy wszyscy”, pisał dalej Ojciec Święty.

Papież Franciszek pozdrowił pielgrzymów fatimskich, którym okoliczności uniemożliwiły w tym roku tradycyjną pielgrzymkę do Cova da Iria; w sposób szczególny zachęcał do duchowej pielgrzymki ludzi chorych, ubogich i opuszczonych, a także osoby zawodowo i ochotniczo zaangażowane w służenie bliźnim.

W papieskim liście czytamy dalej: „Wiem, że – choć tylko duszą i sercem – jesteście tam [w Fatimie]. Powód jest prosty! Syn czy córka nie mogą być daleko od matki i nieustannie jej przyzywają; ufność, jaką w niej pokładają jest tak wielka, że obecność matki rozprasza wszystkie lęki i niepokoje, pozwala zasnąć snem spokojnym, gdy tylko spoczniemy na jej łonie. Niech te słowa uspokoją was, bo Matka z Nieba zawsze nam towarzyszy. Dziś, duszą i sercem,

jednoczymy się z Przenajświętszą Dziewicą Maryją... ale jesteśmy ograniczeni! Tak bardzo ograniczeni, tacy mali, że nieoczekiwany wirus może z łatwością zdeorganizować wszystko i wszystkich...”.

Dalej Ojciec Święty ukazał Maryję jako wzór wiary i ufności w Boga: „Dziś, w chwale duszy i ciała, Ona całym swym macierzyńskim sercem, oddanym i zatroskanym, pragnie ponownie ustanowić swoją więź z nami i naszą więź z Bogiem”.

W papieskim przesłaniu znalazły się także słowa Maryi, wypowiedziane podczas objawienia 13 czerwca 1917 r.: „Moje Niepokalane Serce będzie twoją ucieczką i drogą, która zaprowadzi cię do Boga”.

„Niech dobry Bóg wam błogosławi, a Matka Boska Fatimskie niech was ochrania i strzeże”, zakończył swój list papież Franciszek.

Tego samego dnia, podczas audiencji generalnej w Rzymie, Ojciec Święty ponownie wspominał o Fatimie i wzywał do modlitwy o pokój, nawrócenie i pokonanie pandemii.

W czasie audiencji transmitowanej *online* z biblioteki Pałacu Apostolskiego papież powiedział: „Dziś bliska memu sercu jest diecezja Leirii-Fatimy, Sanktuarium Matki Boskiej Fatimskiej; pozdrawiam pielgrzymów, którzy się w nim modlą, pozdrawiam kardynała ordynariusza tej diecezji; pozdrawiam wszystkich, wszystkich zjednoczonych z Matką Boską, która towarzyszy nam w drodze codziennego nawrócenia do Jezusa.

Niech Bóg wam błogosławi!”.

Nieobecni w Cova da Iria piątnicy byli często wspomniani podczas uroczystości

Fatima świętuje powrót pielgrzymów – biskup pomocniczy Lizbony prosi: „Zdefiniujmy na nowo znaczenie słowa gościnność”

Bp Américo Aguiar przewodniczył międzynarodowej pielgrzymce rocznicowej w czerwcu – pierwszej w tym roku, w której uczestniczyli pielgrzymi / Carmo Rodeia

Biskup pomocniczy Lizbony po raz pierwszy przewodniczył międzynarodowej pielgrzymce rocznicowej w Cova da Iria

Międzynarodowa pielgrzymka rocznicowa w czerwcu była pierwszą wielką letnią pielgrzymką, w której (po okresie przymusowej izolacji spowodowanej pandemią koronawirusa) mogli uczestniczyć wierni. Przewodniczący uroczystościom bp Américo Aguiar zwrócił się do pątników z prośbą o ponowne przemyślenie sensu słowa „gościnność” oraz zwracanie większej uwagi na ludzi najuboższych – aby nikt, kto potrzebuje wsparcia nie był teraz pozostawiony sam sobie.

„Jedną z wielkich lekcji, jaką ludzkość odebrała w czasie pandemii jest bez wątpienia to, że nasze małe gesty mają konsekwencje nie tylko w relacji z bliskimi, ale mogą także mieć określone następstwa dla wspólnoty, a nawet dla całego świata. Dlatego wszyscy musimy nauczyć się na nowo definiować znaczenie słowa *gościnność*”, mówił bp Américo Aguiar podczas głównej Eucharystii międzynarodowej pielgrzymki rocznicowej w czerwcu, upamiętniającej drugie objawienie Matki Boskiej pastuszkom.

Pielgrzymka zgromadziła w Sanktuarium Fatimskim pątników, którzy – z powodu pandemii i ograniczeń dotyczących organizacji celebracji liturgicznych – nie mogli uczestniczyć w uroczystościach w maju.

„Przybywamy tu, dzisiaj... wracamy, powracamy... wychodzimy z izolacji... wypełniamy naszymi modlitwami ten «oltarz świata»... kierujemy nasze spojrzenia ku wizerunkowi Matki Boskiej Fatimskiej”, powiedział w homilii biskup pomocniczy Lizbony. Portugalski dostojnik tłumaczył dalej, że w obecnej sytuacji powinniśmy rozumieć gościnność jako „stały, racjonalny gest gotowości przyjęcia drugiego człowieka”, który jest bardzo

potrzebny w tych czasach. „Unia Europejska będzie musiała zrozumieć, że nie wystarczy być tą unikatową wspólnotą ekonomiczną i polityczną; konieczne będzie zrobienie następnego kroku: stworzenie autentycznej wspólnoty ludzi – bardziej empatycznej, zdeterminowanej do podjęcia solidarnej walki z ekonomicznymi i społecznymi skutkami pandemii, zdecydowanej na przyjmowanie wszystkich, a jednocześnie pielęgnującej szacunek dla wspólnego domu, w którym mieszkamy”, podkreślił. Biskup stwierdził, że rodząca się w tej sytuacji europejska solidarność powinna być nie tylko – wynikającą z pandemii – koniecznością, ale projektem prawdziwie nowej tożsamości Europy: „Niech pomoc pośród europejskich naro-

dów i krajów nie będzie wynikiem strachu przed wirusem, ale impulsem budzącym humanistyczne i chrześcijańskie wartości, tak ważne dla Starego Kontynentu. Tylko mając taką determinację, działając na rzecz spotkania między narodami, kulturami i religiami, zapewnimy przyszłość nam samym i następnym pokoleniom”.

Celebrans mówił dalej o „nowej fazie postglobalnego humanizmu”, zrodzonego z przekonania, że dostępna dla każdego człowieka świętość, zasada się „na otwartości wobec drugiego człowieka, który jest ofiarą socjoekonomicznych skutków pandemii”. I podkreślał: „Nie pozwólmy, aby dzielono nas na młodych i starych, biednych i bogatych, białych i czarnych, pochodzących z północy i z południa, czerwonych i niebieskich albo jeszcze innego koloru... Nie pozwólmy, żeby nasza stara Europa się zatraciła, aby oderwała się od swoich korzeni... postępując w ten sposób, póki co, doszliśmy do pandemii”.

Bp Américo Aguiar ze wzruszeniem dziękował za możliwość powrotu do Sanktuarium Fatimskiego i przewodniczenia uroczystościom. Wspominał też, jak przed wieloma laty, jeszcze jako seminarzysta, uczestniczył tu w programie „Jeden dzień pielgrzymy”. I zakończył: „Cały świat odprawia tu z nami tę Eucharystię, ręka w rękę z Maryją”.

Podczas uroczystości biskup pomocniczy Lizbony dziękował także władzom państwowym i samorządowym, pracownikom służby zdrowia, opieki społecznej, domów pomocy i organizacji dobroczynnych oraz rodzinom i nieformalnym opiekunom, czyli tym wszystkim, którzy „niczym na linii frontu, często w sposób anonimowy i bezinteresowny” troszczą się o bliźnich; modlił się także w intencji zmarłych.

Tysiące pielgrzymów obecnych na Placu Modlitwy przestrzegało wyznaczonych zasad dystansu społecznego

Biskup Vitorino Soares: „Orędzie fatimskie przypomina nam o tym, o czym historia i ludzie tak dalece zapomnieli: potrzebujemy siebie nawzajem”

Portugalski dostojnik, przewodniczący międzynarodowej pielgrzymce rocznicowej w lipcu, mówił triumfie dobra obiecany przez Maryję podczas objawień w 1917 r. / Carmo Rodeia

Była to druga w tym roku międzynarodowa pielgrzymka rocznicowa, w której miejsce otwarte dla pielgrzymów

13 lipca, podczas porannych uroczystości w Fatimie, biskup pomocniczy diecezji Porto JE Vitorino Soares zwrócił uwagę, że pandemia przypominała ludziom o tym, że każdy z nas potrzebuje drugiego człowieka. Portugalski dostojnik mówił też o triumfie dobra, zapowiedzianym w orędziu, jakie Matka Boska przekazała trojgu pastuszkom w Cova da Iria w 1917 r.

„Choć jesteśmy wciąż jeszcze spowici chmurą pandemii, która nas zamknęła, pograżyła w niepewności, przyniosła troski i zmartwienia, i nadal utrzymuje nas w pewnej izolacji, to orędzie fatimskie przypomina nam o tym, o czym historia i ludzie tak dalece zapomnieli: potrzebujemy siebie nawzajem. Potrzebujemy siebie nawzajem!”, stwierdził

bp Soares, który przewodniczył międzynarodowej pielgrzymce rocznicowej w lipcu.

W homilii wygłoszonej na Mszy św. międzynarodowej, odprawianej na ołtarzu na Placu Modlitwy, bp Vitorino Soares przypomniał prośby Matki Boskiej wypowiedziane w Fatimie podczas trzeciego objawienia w lipcu 1917 r.

„Czy zechcemy ofiarować się ze innych? Czy zechcemy być darem i ofiarą złożoną za siebie nawzajem? Nie chodzi tu o poświęcenie osób dotkniętych chorobą czy «kozły ofiarne», ale o postawę braci, którzy z miłości, poprzez małe gesty dnia codziennego, ofiarowują się jedni za drugich”, wyjaśniał kapłan. Biskup pomocniczy Porto przypomniał wypowiedzianą przez

Maryję w Fatimie obietnicę ostatecznego zwycięstwa Jej Niepokalanego Serca – „serca pokoju, dobra, dobroci”.

„Dziś także Matka Boska chce powiedzieć każdemu z nas: «Moje Niepokalane Serce zatriumfuje, Moje Niepokalane Serce zatriumfuje!». W środku pandemii, w obliczu naszych niepewności, cierpień i lęków, problemów zawodowych i ekonomicznych, braku poczucia bezpieczeństwa, Ty, o Fatimska Pani, nieustannie powtarzasz nam: «Moje Niepokalane Serce zatriumfuje!»,” mówił dalej kapłan.

„Matko, Pani Fatimska, wszyscy Cię potrzebujemy, ponieważ wszyscy jesteśmy i chcemy być Twoimi dziećmi, dziećmi słuchającymi Twych wezwań i odpowiadającymi na Twoje zaproszenia”, podkreślał biskup. I zakończył: „Dziś tu, w tym Sanktuarium, nasza Matka, pragnie nam pomóc być uczniami Jezusa. Słuchać Go. Spotkać się z Nim. Podążać za Nim. Aby wprowadzać w życie Jej orędzie”.

W nocy z 12 na 13 lipca biskup pomocniczy Porto przewodniczył uroczystościom wigilii objawienia. Również przy tej okazji stawiał pytania o wymiar cierpienia, jakie przyniosła ludziom pandemia. „W obliczu pandemii, której doświadczamy i która dotyka nas wszystkich, także i my dziś pytamy o poczucie bezpieczeństwa, o udrękę niepewności i zwątpienia, o zagrożenie bezrobociem, o trudności finansowe, o powrót do izolacji... Także i my pytamy: kiedy to się skończy, jaka będzie nasza przyszłość?”, mówił kapłan do setek pielgrzymów zebranych tej nocy w Cova da Iria.

Bp Soares zachęcał wiernych do ufności: „Słowo Boże nie przestaje budzić do życia ludu Bożego i każdego z nas. Ważne jest, aby to Słowo napotkało na dobry grunt, na dobre serce. Nie serce, które przepelnione jest wyłącznie sprawami materialnymi, bogactwami. Ale serce pełne dobroci, serce rodzące dobre owoce”.

Podczas uroczystości rocznicowych pielgrzymi modlili się w intencji ofiar pandemii wirusa COVID-19, „aby łaska i miłosierdzie Boże stały się dla nich nadzieją i pocieszeniem”; pamiętano także o osobach potrzebujących opieki i ich opiekunach.

Pielgrzymka w lipcu była drugą w tym roku uroczystością rocznicową objawień, którą świętowano na Placu Modlitwy, otwartym dla pielgrzymów. Przypomnijmy, że pielgrzymka w maju odbywała się w czasie, spowodowanego przez pandemię zakazu sprawowania nabożeństw z udziałem wiernych. Sanktuarium Fatimskie realizowało wówczas skrócony program uroczystości (bez trwającego aż do świtu czuwania modlitewnego).

„Wszyscy potrzebujemy Ciebie, Matko, Pani Fatimy, ponieważ wszyscy jesteśmy i chcemy być Twoimi dziećmi, słuchanie twoich wezwań i odpowiadanie na twoje zaproszenia”

Fragment muru berlińskiego darem Niemiec dla Polski w setną rocznicę urodzin papieża Jana Pawła II

/ Beata Kozakiewicz

Co roku 13 sierpnia przy pomniku Muru Berlińskiego w Sanktuarium Fatimskim odbywa się modlitwa o pokój

W setną rocznicę urodzin papieża-Polaka do Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego w Warszawie trafił fragment muru berlińskiego. Akt darowizny przedstawił polskiemu rządowi ambasador Niemiec w Polsce Rolf Wilhelm Nickel.

W czasie uroczystości pod Świątynią Opatrzności Bożej ambasador Nickel mówił: „Przekazując oryginalny fragment muru berlińskiego, chcemy podziękować św. Janowi Pawłowi II za wkład w jego obalenie. Jego «nie lękajcie się!» do dziś daje nam wszystkim nadzieję i siłę”.

Dyplomata podkreślał, że Jan Paweł II jest dla Niemców symbolem wolności: „Bez niego pokojowa rewolucja z roku 1989 z pewnością nie byłaby możliwa. Bez niego wolność europejska i pojednanie między naszymi narodami nie rozwinęłyby się tak pozytywnie. Wszyscy Europejczycy i z pewnością wszyscy Niemcy są mu winni ogromną wdzięczność”. Nawiązując do przypadającej 18 maja 2020 r. setnej rocznicy urodzin Ojca Świętego ambasador powiedział: „Oddajemy dziś hołd jednej z największych polskich osobistości wszechczasów. Człowiekowi stulecia!”.

Odbierając dar premier Mateusz Morawiecki przypomniał: „Jan Paweł II zmienił historię świata. Wszyscy świadkowie tamtego czasu zgadzają się, że «Solidarność» powstała dzięki wielkiemu dziełu Jana Pawła II. To on całe życie wierzył, że narody są przeznaczone do wolności”. Cytując słowa znanej pieśni z czasów walki z komunizmem szef polskiego rządu mówił dalej: „W latach 80. śpiewaliśmy «A mury runą,

runą, runą...» i nie wszyscy wtedy wierzyliśmy, że jeszcze za naszego życia zobaczymy faktyczny upadek muru”.

Cenny eksponat przekazano Muzeum Jana Pawła II i Kardynała Wyszyńskiego, mieszczącego się w Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie, której historia budowy liczy ponad 200 lat i jest związana z Konstytucją 3 maja 1791 r. Warto podkreślić, że była to pierwsza w Europie, a druga na świecie (po konstytucji amerykańskiej z 1787 r.) nowoczesna, spisana konstytucja. Świątynia miała być wotum wdzięczności narodu polskiego za uchwalenie Konstytucji, jednak przeciwności historyczne (rozbiory, dwie wojny światowe i okres rządów komunistycznych) uniemożliwiły realizację tego przedsięwzięcia na dwa wieki. Do idei budowy powrócono dopiero w latach 90. XX wieku.

Oryginalny element muru berlińskiego, ważący 3,5 tony, pochodzi z fragmentu muru przebiegającego przez centrum podzielonego miasta. Zostanie on umieszczony w muzeum, którego pomieszczenia znajdują się na wysokości 26 m w pierścieniu okalającym imponującą kopułę Świątyni Opatrzności Bożej. Uroczyste otwarcie muzeum, zajmującego powierzchnię 2 000 metrów kwadratowych, odbyło się 16 października 2019 r.

Największy fragment muru berlińskiego (poza Berlinem) znajduje się w Polsce, we wsi Sosnowka koło Oleśnicy (na Dolnym Śląsku). Znajduje się tam ponad 20 betonowych bloków z namalowanymi *graffiti*. Kolekcja jest własnością Ludwika Waseckiego, pracującego

w Niemczech polskiego lekarza i kolekcjonera sztuki, dla którego mur stał się przestrzenią do własnej wypowiedzi artystycznej.

Fragmenty muru usytuowane są obecnie w różnych niezwykłych miejscach świata. Amerykańskie służby specjalne CIA zamówiły do nowo budowanego ośrodka w Langley w Wirginii artystycznie ozdobiony betonowy blok dzielących dawniej niemiecką stolicę. Inne znajdują się w m.in. w Domu Historii RFN w Bonn, w Muzeum Pokoju we francuskim Caen, w *Imperial War Museum* w Londynie czy w Ogrodach Watykańskich, gdzie umieszczono fragmenty muru z namalowanym berlińskim kościołem św. Michała.

Przypomnijmy, że także przy jednym z wejść do Sanktuarium Fatimskiego znajduje się fragment muru berlińskiego. Ten niezwykle pomnik odsłonięto 13 sierpnia 1994 r. Jego zasadniczym elementem jest betonowy blok pochodzący z muru, który dzielił Berlin przez prawie trzydzieści lat (budowę muru berlińskiego rozpoczęto w nocy z 12 na 13 sierpnia 1961 r., zburzono go w listopadzie 1989 r.). Betonowy element, o wadze 2,6 ton i wymiarach 3,6 m wysokości na 1,2 m szerokości, ofiarował Sanktuarium Fatimskiemu portugalski emigrant mieszkający w Niemczech. Otoczenie pomnika zaprojektował architekt J. Carlos Loureiro.

Na tablicy obok muru wryto słowa wypowiedziane przez Ojca Świętego Jana Pawła II podczas jego drugiej pielgrzymki do Fatimy w 1991 r.: „Dziękuję, Niebiańska Pasterko, że z macierzyńską troską poprowadziłaś ludy do wolności!”.

Diecezja Pyongyang zostanie poświęcona Matce Boskiej Fatimskiej

Wiadomość tę ogłosił 25 czerwca południowokoreański kardynał Andrew Yeom / Carmo Rodeia

Południowokoreański kardynał przewodniczył międzynarodowej pielgrzymce rocznicowej w październiku 2019 r.

25 czerwca, podczas uroczystości poświęconej 70. rocznicy wybuchu wojny koreańskiej, która odbyła się w seulskiej katedrze w dzielnicy Myeongdong, kardynał Andrew Yeom – arcybiskup Seulu, ogłosił, że diecezja Pyongyang (obejmująca swoim zasięgiem stolicę Korei Północnej) zostanie poświęcona Matce Boskiej Fatimskiej.

W czasie nabożeństwa modlono się w intencji ofiar konfliktu oraz o pojednanie narodu koreańskiego. Według informacji przekazanej przez stowarzyszenie Pomoc Kościołowi w Potrzebie (PKWP), kardynał Andrew Yeom Soo-jung wzywał do pokoju i porozumienia na Półwyspie Koreańskim oraz wspominał trzy miliony ofiar wojny (która rozpoczęła się 25 czerwca 1950 r.), a także dramat uchodźców, tragedie, jakie dotknęły rozdzielone rodziny, wreszcie prześladowanych przez reżim Korei Północnej chrześcijan. Arcybiskup Seulu podkreślał szczególnie zaangażowanie Kościoła katolickiego w proces pokojowy na Półwyspie Koreańskim, którego znakiem jest m.in. decyzja o sprawowaniu w tym roku duszpasterskim codziennej Mszy św. w intencji pokoju w Korei.

W związku z koniecznością zachowania zasad bezpieczeństwa, związanych z pandemią wirusa COVID-19, we Mszy św. w Seulu uczestniczyło 230 wiernych. Kardynał Yeom Soo-jung wzywał obie strony do przebaczenia: „Kiedy polityka przebaczenia się upowszechni, sprawiedliwość nabierze bardziej ludzkiego oblicza, a pokój stanie się trwały”. Arcybiskup Seulu modlił się również o to, by przywódca polityczni „umieli wzniesić się po-

nad interesy partykularne, partyjne i narodowe” i, mając na celu dobro wspólne obu koreańskich państw, działali na rzecz ustanowienia pokoju.

Także przewodniczący Komitetu Pojednania przy Konferencji Episkopatu Korei bp Lee Ki-heon w wystosowanym z okazji rocznicy wybuchu wojny koreańskiej przesłaniu apelował o zawarcie traktatu pokojowego, który ostatecznie zakończy

czyłby tę wojnę – jeden z najbardziej krwawych (obok wojen światowych) konfliktów w historii; nawoływał też do całkowitego rozbrojenia nuklearnego na Półwyspie Koreańskim. Podpisanie traktatu wydawało się bliskie po „Deklaracji Panmunjom”, podpisanej w kwietniu 2018 r. przez południowokoreańskiego prezydenta Mun Jae-ina i przywódcę Korei Północnej Kim Dzong Una; obecnie jednak pokój wydaje się być celem bardzo odległym.

„Minęło siedemdziesiąt lat, nadszedł czas, żeby pokonać ideologiczną nienawiść, która stawia naród po dwóch stronach barykady i uniemożliwia ustanowienie między oboma krajami normalnych relacji, takich jak na przykład «kolej inter-koreańska»”, głosi przesłanie.

Przypomnijmy, że południowokoreański kardynał Andrew Yeom przewodniczył międzynarodowej pielgrzymce rocznicowej w październiku 2019 r. w Cova da Iria. Dwa lata wcześniej fatimska figura pielgrzymująca odbyła dwumiesięczną peregrynację w Korei Południowej. Pielgrzymkę rozpoczęła nowenna w intencji pokoju w tym regionie świata, prowadzona od 22 do 30 sierpnia 2017 r. w Fatimskim Sanktuarium Pokoju, położonym w pobliżu granicy między Koreą Północną i Koreą Południową. Następnie figura pielgrzymująca odwiedziła 14 południowokoreańskich diecezji. W ciągu 50 dni, jakie wizerunek Matki Boskiej Fatimskiej spędził w tym kraju, modliło się przed nim około 55 500 wiernych. Po raz pierwszy figura pielgrzymująca z Fatimy była w Korei Południowej już w 1978 r. w ramach peregrynacji, jaką odbywała dookoła świata.

Korea Południowa jest jednym z tych azjatyckich krajów, z których do Fatimy przybywa najwięcej grup pielgrzymkowych

Program uroczystości

Godzina	Nabożeństwo	Miejsce Pon. - Piątek	Miejsce Sobota	Miejsce Niedziela
7:30	Msza	Bazylika Trójcy Przenajświętszej	Bazylika Trójcy Przenajświętszej	Bazylika Trójcy Przenajświętszej
9:00	Msza	Bazylika Trójcy Przenajświętszej	Bazylika Trójcy Przenajświętszej	Bazylika Trójcy Przenajświętszej
10:00	Różaniec	-----	Kaplica Objawień	Kaplica Objawień
11:00	Msza	Bazylika Trójcy Przenajświętszej	Plac Modlitwy	Plac Modlitwy
12:00	Różaniec	Kaplica Objawień	-----	-----
12:30	Msza	Kaplica Objawień	Bazylika Trójcy Przenajświętszej	Bazylika Trójcy Przenajświętszej
14:00	Różaniec	Kaplica Objawień	Kaplica Objawień	Kaplica Objawień
15:00	Msza	Bazylika Trójcy Przenajświętszej	Bazylika Trójcy Przenajświętszej	Bazylika Trójcy Przenajświętszej
16:30	Msza	Bazylika Trójcy Przenajświętszej	Bazylika Trójcy Przenajświętszej	Bazylika Trójcy Przenajświętszej
18:30	Różaniec	Kaplica Objawień	Kaplica Objawień	Kaplica Objawień
18:30	Msza	Bazylika Trójcy Przenajświętszej	Bazylika Trójcy Przenajświętszej	Bazylika Trójcy Przenajświętszej
21:30	Różaniec	Kaplica Objawień	Kaplica Objawień	Kaplica Objawień

Ogólne Zalecenia

- zachowaj ciszę;
- zachowaj odpowiednią odległość od innych osób;
- nie udostępniaj należących do ciebie przedmiotów innym osobom;
- używaj maseczki w zamkniętych przestrzeniach, w których znajdują się inne osoby;
- przestrzegaj zalecanego schematu zajmowania miejsc;
- podczas udzielania Komunii Świętej ustaw się w pojedynczym szeregu, zachowując odpowiednią odległość od innych osób;
- komunię Świętą przyjmuj na rękę;
- przestrzegaj zaleceń pracowników Sanktuarium.

**Kapłanów, którzy chcą uczestniczyć w koncelebrze w Sanktuarium Fatimskim, prosimy o przyniesienie własnej alby i cingulum oraz zasłanianie ust i nosa maseczką. W związku z obostrzeniami sanitarnymi, których celem jest powstrzymanie rozprzestrzeniania się koronawirusa, obecnie Sanktuarium nie udostępnia alb koncelebransom*

Godzini otwarcia muzeów i wystaw

Dom św. Franciszka i św. Hiacynty Marto

Godziny otwarcia:

od 09.00 do 13.00 i od 14.00 do 18.00

Nieczynne: w poniedziałki, 25 grudnia i 1 stycznia

Dom Siostry Łucji

Godziny otwarcia:

od 09.00 do 13.00 i od 14.00 do 18.00

Nieczynne: w poniedziałki, 25 grudnia i 1 stycznia

„Fatima Światło i Pokój”

Godziny otwarcia:

od wtorku do soboty: od 09.00 do 12.00 i od 14.30 do 17.30 (ostatnie wejście)

w niedziele, święta kościelne i państwowe: od 09.00 do 12.00 i od 14.30 do 16.30

(ostatnie wejście)

Nieczynne: w poniedziałki, rano w dniu 13 każdego miesiąca od maja do października, 24 grudnia po południu, 25 grudnia i 1 stycznia

Dom-Muzeum w Aljustrel

Godziny otwarcia:

od 09.00 do 13.00 i od 14.00 do 18.00

Nieczynne: w poniedziałki, 25 grudnia i 1 stycznia

„Ubrana na Biało”

od 30 listopada 2019 r. do 15 października 2020 r.

Godziny otwarcia:

od wtorku do niedzieli: od 09.00 do 12.45 (ostatnie wejście) i od

14.00 do 17.45 (ostatnie wejście); nieczynne w poniedziałki

Godziny otwarcia miejsc kultu:

Bazylika Matki Boskiej Różańcowej • od 09.00 do 18.00

Bazylika Trójcy Przenajświętszej • od 07.30 do 18.00

Kaplica Najświętszego Sakramentu • od 09.00 do 18.00

Kaplica Pojednania (sakrament spowiedzi) • od 09.00 do 13.00 i od 14.00 do 18.00

**FÁTIMA
LUZ
E PAZ**

Dyrektor: Ks. Carlos Cabecinhas * **Wydawca i redakcja:** Sanktuarium Matki Boskiej Różańcowej w Fatimie **Płatnik nr.** 500 746 699 * **Adres:** Santuário de Fátima – Rua de Santa Isabel, 360 – 2495-424 FÁTIMA tel.: +351 249 539 600 * Fax: +351 249 539 668 * Email: press@fatima.pt * www.fatima.pt * **Druk:** Gráfica Almondina – Torres Novas * **Egzemplarz obowiązkowy:** 210 650/04 * **ISSN:** 1647-2438 * Zwolnione z rejestru E.R.C. na mocy dekretu 8/99 z 9 czerwca – art. 12, paragraf 1, podpunkt a).

BEZPŁATNA PRENUMERATA ROCZNA = 4 NUMERY

Wyślij swoje zamówienie na subskrypcję na adres: assinaturas@fatima.pt

Zaznacz język, w jakim chcesz otrzymywać czasopismo: niemiecki, hiszpański, francuski, angielski, włoski, polski, portugalski.

Dla zainteresowanych darowizną na wsparcie publikacji: Przelew bankowy krajowy (Millenium BCP) NIB: 0033 0000 50032983248 05

Przelew bankowy międzynarodowy IBAN: PT50 0033 0000 5003 2983 2480 5 BIC/SWIFT: BCOMPTPL

Czek lub przekaz pocztowy: Santuário de Nossa Senhora

de Fátima, Rua de Santa Isabel, 360 – 2495-424 FÁTIMA-PORTUGAL

Pomóż nam rozpowszechnić orędzie Matki Boskiej poprzez czasopismo „Fatima Światło i Pokój”!

Informacje zawarte w niniejszym biuletynie mogą być dowolnie wykorzystywane. Przy ich wykorzystaniu należy podać źródło oraz autora (jeśli tekst jest podpisany).